

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. XI. Utrum Theologia Scholastica sit utilis aut perniciosa Ecclesiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

nino doctrina, de qua S. Thomas art. 1. inquit, A
urum sit necessaria & articulis sequentibus qua-
rit, an sit scientia, sapientia, argumentativa &c.
Sed hæc de sola Theologia, propriè & specifi-
cè sumpta, intelligi possunt: Ergo etiam in pri-
mo articulo, ubi agit de necessitate sacræ doctri-
næ, per sacram doctrinam intelligit Theologiã
propriè & specificè sumptam, non verò sacram
doctrinam in communi, abstractam à fide &
Theologia. Ut autem rationi dubitandi in con-
trarium supra adductæ satisfiat.

Observandum est, aliud esse Theologiam om-
nibus hominibus esse necessariam ad salutem, &
aliud, necessariũ esse omnes homines esse Theo-
logos, ut salventur: sicut aliud est dicere, cui-
libet in regno existenti, Princeps necessarius est, B
& aliud necessariũ esse cui libet in regno existenti
esse Regem: ad primum enim sufficit in regno
existente in regno existentem, indigere gubernatione &
administratione Principis, quod sicut verum esse
potest, absque eo quod cui libet sit Rex, ita &
potest esse verum, quod cui libet fideli necessa-
ria sit Theologia, quamvis non sit necessarium,
quem libet esse Theologum. Hoc supposito.

Ad rationem dubitandi responderetur, negando
Theologiam non esse necessariam omnibus
fidelibus, aut quod fideles, sine Theologia, per
solam fidem, possint sufficienter salutem æternam
consequi. Ratio hujus est, quia sine Theo-
logia impossibile est, loquendo juxta legem Dei C
ordinariam conservari fidem in Ecclesia, aut
quemquam ad fidem converti, vel in ea perseve-
rare; ut enim ait Augustinus: *Per eam fides salu-
luberrima in nobis gignitur, nutritur, defenditur, &
cap. 1. roboratur, quod (ut interpretatur D. Thomas)*
intelligendum est, *per modum exterioris persuasio-
nis: cum enim fides sit ex auditu & prædicatione,
qu. 5. ne, juxta illud ad Roman. 10. Quomodo credent ei
quem non audierunt? Quomodo autem audient sine
prædicante? rationes quibus Theologia ostendit
rerum credendarum possibilitatem, credibilitatem,
aut veritatem, & quibus contrarios errores
impugnat, credendique impedimenta rem-
over, plurimum conducunt, inò necessariæ
sunt, ut ordinatio & connaturali modo, fides
generetur, & nutriatur, firmaque & stabilis
sine illis qui eam susceperunt. Unde Ambro-
sius in illud Lucæ 5. *Laxate retia in capturam,*
sic ait: *Quæ sunt Apostolorum quæ laxari jubentur
retia, nisi verborum complexiones, & quasi quidam or-
ationis sinus, & disputationum recessus, qui eos quos
ceperunt non amittant?**

ARTICVLVS XI.

*Utrum Theologia Scholastica sit utilis aut per-
niciosa Ecclesiæ?* E

Hanc quæstionem movemus, ut hæretico-
rum refellamus insaniam, qui ad eò à Theo-
logia Scholastica abhorrent, ut eam non solum
inutile, sed etiam perniciosam Ecclesiæ dicant.
Nam Philippus Melancthon in Apologia pro
Luthero, ait Lutetiæ natam esse prophanam
Scholasticam, eaque admisã, Evangelium ob-
fcuratum, ac fidem extinctam fuisse. Ipse verò
Lutherus in libro contra Jacobum Latomum,
Theologiam Scholasticam, nihil aliud esse dixit,
nisi inscientiam veritatis, inanemque fallaciam,
quam ad Colof. 2. præcavere monet Apostolus.
Tom. I.

Et in libro de abroganda Missa, Christianas A-
cademias, in quibus ea traditur, vocat homo
impurissimus, *Anti-Christi Lupanaria*. Eisdem
longè ante Wiclefus appellaverat, *Castra Cai-
nitica*. Similiter Calvinus in suis institutionibus,
Theologos Scholasticos passim vocat *Asinos cor-
nutos, bestias bipedes, & sophystas*, & eos velò Chri-
stum texisse, atque infinita mala Christianæ rei-
publicæ intulisse affirmat. Nec mirum, si lupi
canes, & Ecclesiæ impugnatores, ejus propug-
natores, & fidei Atletas atque Atlantes, tam ve-
hementi odio prosequantur.

Eisdem etiam Scholasticis valde infensum
fuisse Jansenium, constat ex libro suo proœmiali,
in quo quibuscumq; potest modis, nititur eos in
contemptum adducere; illos enim negligentia
vel oscitantia in scriptis Sanctorum Patrum evol-
vendis, ignorantia crasse in rebus fidei intelli-
gendis, temeritatis & audacia in eisdem suo sensu
explicandis, effrenata licentia in serendis quæ-
stionibus inutilibus, de Angelorum principiis
specificantibus, & individuantibus, de intelli-
gendi speciebus, modo, duratione; de loco eor-
um, motu, operationibus, & similibus infinitis;
aliorumq; non vulgarij criminum reos fecit.

Sed quis verè Catholicus, non audiat potius
summos ipsos Pontifices, de Theologia Schola-
stica, ejusque Professoribus, ita loquentes, 95
& universæ Ecclesiæ præscribentes: *Ad Theo-
logica professionis studium aliqui desinentur, qui cum
edocti fuerint, in Dei Ecclesia, velut splendor
fulgeant firmamenti: ex quibus postmodum copia
possit haberi Doctorum, qui velut stella in perpe-
tuas æternitates mansuri, ad justitiam valeant plu-
rimos erudire. Quod statutum Honorij Papæ
habetur insertum juri Canonico, cap. Super spe-
cula, de Magistris. Quis etiam potius non au-
sculter Martinum I. in epist. ad Constantinum
Imperat. dicentem: Theologiam thus purum &
eximium, & optimi odoris esse; myrrham conserva-
tricem bonorum, & contrariorum expultricem do-
ctrinam. Quis Augustinum Iprensensem præponat
Hipponensi, dicenti lib. 2. de doctrina Chri-
stiana cap. 31. *Disputationis disciplina, ad omnia
genera questionum, quæ in literis sanctis sunt pene-
tranda & dissolvenda plurimum valet: tantum ibi
cavenda est libido rixandi, & puerilis quadam osten-
tatio decipiendi adversarium. Quis nesciat Theo-
logos Scholasticos multum Republicam
Christianam juvasse, ad definiendas res fidei,
& dissolvendas hæreticorum vestutias & ca-
villationes? Quis denique ignoret in Con-
ciliis œcumenicis, quæ post D. Thomam,
Theologorum Scholasticorum Principem,
congregata fuere, plurima decreta ex ejus libris
fuisse desumpta; ut testatur Pius V. in Bulla
quæ S. Thomam quintum Ecclesiæ Doctorem
declaravit, & refert Cardinalis Baronius in no-
tis ad martyrologium Romanum, septima die
Martii. Id etiam eleganter declaratur in ora-
tione habita ad Patres Concilii Tridentini,
quæ in actis ejusdem Concilii habetur, in e-
nim dicitur: *Nulla ab ejus felici exitu Concilia,
sine sacro Doctore celebrata fuisse, & ad illum ve-
lut ad Lydium lapidem, si quid ambiguitatis aut con-
troverse exortum esset, communibus votis Patres Con-
cilii voluisse referri.***

Majus aliquid narrat Didacus de Payva, Do-
ctor Lusitanus, tomo 2. Sermonum de sanctis,
serm. 2. de S. Thoma: refert enim, ut testis o-
culatus, quod sessione 21. in qua statuitur do-
ctrina

Grina de communione sub utraque specie, & A parvulorum, visum fuit Legatis, opportunè decreto illi addi debere, tanquam rem omnibus notissimam & indubiam, Christum Dominum in ultima cœna, suos Apostolos in Sacerdotes ordinasse, illis verbis, *Hoc facite in meam commemorationem*. Re accuratè diuque discussa, sententia illa Patrum animis jam infederat, præsto erant suffragia, cum nescio quis illorum palam testatus est, videri sibi D. Thomam sentire, Christum Dominum, verbis illis, nihil aliud ordinasse, quam quod Sacrosanctum illud Mysterium, in Passionis eju memoriam celebraretur. Mirum! jussu Patrum affertur liber, notatur locus, discutitur, cumque varii variè eum interpretarentur, tantum ponderis in Concilio lancem iniecit sola D. Thomæ autoritas, vel etiam dubitata, ut placuerit Concilio potius decretum suspendere, quam aliquid definire, sensu D. Thomæ in illam rem nondum satis apertè cognito. Dilatum ergo fuit iudicium, interimque de verè circa hoc S. Doctoris mente fuit disputatum; cumque tandem convenissent Patres in præfata assertionem, nihil contra D. Thomæ sententiam dehniri, sequenti sessione veritas fuit sancita. Ex quibus liquet, quam impudenter Hæretici, Theologiam Scholasticam, non solum inutilem, sed etiam perniciosam esse Ecclesiæ assererent.

97 Neque illis pavet, quod interdum SS. Patres dolent in Ecclesiâ irrepsisse captiones sophisticas, ac pravum artificium Aristotelicæ artis, & hujus generis alia, velut Ægyptiacas quædam plagas, ut loquitur Gregorius Nazianzenus, qui etiam deplorat illam disputandi de Deo rationem, quæ invaluerat ætate sua, quæque simplici & ingenua tractatione relicta, tortuosum & involutum dicendi genus invexerat. Similiterque Hieronymus non vult Evangelii Doctores humane ratiocinationis præsidii niti, *Quia (inquit) istiusmodi virga & baculus arundineus est, quem si paululum presseris, frangitur, & manum transforat incumbentis*. Et Tertullianus lib. de præscripto cap. 7. *Quid æthenis (inquit) & Hierosolymis? Quid Academia & Ecclesiæ? Quid Hæreticus & Christianus? Nostra institutio de porticu Salomonis est, qui & ipse tradiderat Dominum in simplicitate cordis esse querendum*.

Hæc inquam & similia, quibus hæretici abutuntur, non obstant, quia SS. Patres in illis locis invehuntur solum contra illos, qui perperam arte syllogistica, & humana ratiocinatione utebantur ad Christianam fidem evertendam, & decipiendos minus eruditos aut callidos: qualem fuisse Arium, Eunomium, Aërium, Pelagium, Julianum, Abailardum, & similes antiquiores hæreticos, testantur Socrates lib. 1. historiarum cap. 5. Sofomenus lib. 1. cap. 1. Epiphanius hæresi 75. Gregorius Nissenus lib. 1. contra Eunom. Ambrosius in Psal. 118. Augustinus lib. 2. operis imperfecti contra Julianum, Bernardus epist. 190. & alii. Vel solum intendunt, fidei, tanquam Principi & Dominæ, rectorique vitæ, ducatum: Philosophiæ verò & humane ratiocinationi, famulatum duntaxat debere exhiberi, nec nisi ad fidei obsequium & subsidium, sæculares & prophanas scientias adhibendas esse: exemplo Abrahamæ, qui duplex inivit conjugium, alterum cum Sara uxore prima & præcipua, & alterum cum Agar Ancilla; quarum illa divinæ sapientiæ

typus erat, ista Philosophiæ. Et Sara quidem amore præcipuo adhærebat, Agari verò ut ancilla duntaxat: sic enim Theologo faciendum esse, sapienter monet Clemens Alexandrinus lib. 6. Stromatum, cavendumque ne ancilla nimio amore delectatus, Dominam, hoc est veram sapientiam, negligat.

ARTICULUS XII.

Præcipua Theologiæ dotes, seu prerogativa, breviter exponuntur.

CUM primus discendi ardor nobilitas sit Magistri, ut ait Ambrosius, secundus studendi stimulus, dignitas est & præstantia artis vel disciplina, quam quilibet cupit ediscere: unde cum in præfatione hujus libri, de laudibus D. Thomæ Præceptoris nostri Angelici, plura dixerimus, superest ut hæc pauca de dignitate Theologiæ inferamus, & præcipuas ejus dotes & prerogativas, breviter exponamus; ut ex illarum contemplatione, ad amorem & studium hujus divinæ scientiæ, Lectoris animus accendatur.

Prima ergo prerogativa Theologiæ sumitur ex objecti quod contemplatur præstantia: cum enim cætera scientiæ, de rebus creatis differant, Theologia Deum tanquam proprium objectum, sicut aqua Solem, respicit & considerat, terrena cuncta despiciens, & creata omnia altitudine suâ transcendens: unde illa tota divina est, & quidquid in ea tractatur, divinitatem spirat, & ad Deum spectat, vel sicut proprietates ad naturam, vel sicut effectus ad causam, vel tanquam medium ad finem, ut ex supra dictis liquet.

Secunda petitur ex ratione sub qua tendit in suum objectum, quæ est veluti lux quæ cuncta de quibus differit irradiantur & manifestantur. Plura certè considerat Theologia, Angelos, cælos, elementa, homines, cætera que sex dierum opera; divina naturæ relationes & attributa, Augustissimæ Triadis miranda, & Incarnationis secreta aperit, aliaque obscurissima fidei nostræ mysteria firmatur; sed omnia sub una ratione formalis, nimirum sub ratione divinæ veritatis, & sub lumine & radio divinæ revelationis, contemplatur. Est tibi Theologiæ lucem: à luce autem omnis decor, venustus, & pulchritudo rebus accedit; ex hac syderum nitor, cæli splendor, terræ ornatus, totiusque mundi forma & venustissima species; ideoque hanc Deus primam omnium creavit, ut ex radiis cuncta pulchrescerent. Vel ut dicit Hugo à S. Victore, *Primum fecit lumen, ut cætera omnia postmodum faceret in luce*.

Tertia consistit in ejus certitudine, cum enim nedum rationis quæ falli potest, sed etiam fidei, 101 & divinæ revelationis infallibilis, principiis innitatur, & in ea suas conclusiones resolvat, omnium scientiarum naturalium, ipsiusque habitus primorum principiorum, certitudine transcendit, & scientiæ Dei & Beatorum firmitatem aliquomodo participat, ut antea demonstravimus. Nec obstat quod in variis & discordantibus Scholis Thomistarum, Scotistarum, & Nominalium dividatur, aliterque sentiant de prædestinatione, de gratiæ efficacia, de modo concurrenti cum causis secundis, de Sacramento virginitatis & efficitur, aliisque hujusmodi questionibus, Thomistæ, aliter Scotistæ, aliter Nominales, aliter

Orat.

26

Orat.

34.

In cap.

10.

Matt.

98
Lib. 2
de Vir
ginib.

99

100

101